

Alver kommune
Postboks 4
5906 FREKHAUG

Saksbehandlar, innvalstelefon
Hege Brekke Hellesøe, 5557 2352

Samordna uttale - Alver - 127/91 m fl - grøn omstilling av Mongstad - detaljregulering

Vi viser til offentlig ettersyn av detaljregulering av grøn omstilling av Mongstad og vår førebelse uttale til offentlig ettersyn datert 22.06.2021. Kommunen ønska ei avklaring på vår uttale. Det vart avtalt eit dialogmøtet mellom kommunen og Statsforvaltaren for å diskutere konsekvensutgreiinga av naturmangfald og vasskvalitet.

Statsforvaltaren sine merknader i foreløpig uttale datert 22.06.2021:

«Det er positivt at ein planlegg å nytte eksisterande industriareal for å legge til rette for oppdrett på land. Statsforvaltaren er likevel uroa for naturmangfald og vasskvalitet i sjøen. Vi er også uroa for påverknad i strandsona i denne saka.

Planområdet ligg innanfor vassførekomst Fensfjorden, som er registrert med god økologisk tilstand, og dårleg kjemisk tilstand. Konsekvensutgreiinga bygger på kjent kunnskap om naturmangfald og kva verknad eit oppdrettsanlegg på land kan få for naturmangfald mm. Sjølv om ein seinare skal søke om løyve om utslepp etter forureiningslova, må det også gjerast tilstrekkeleg konsekvensutgreiing for å avklare plantema og planformåla etter plan- og bygningslova. Ein må gjere dei nødvendige vurderingane om verknadene og med gode nok og sannsynlege føresetnader. Det gjeld m.a. for vurderingar om kva verknad planen vil få på naturmangfald og om vasskvalitet, til å vurdere om dette er ein god plassering for tiltaket, og om det er naudsynt å sette miljøkrav etter pbl. § 12-7.

Konsekvensutgreiinga har ein stor grad av usikkerheit når det ikkje er gjort strømmålingar eller spreingsmodulering, og det ikkje er opplyst kva mengde utslepp det er kalkulert med i vurderingane.

Det står i konsekvensutgreiinga at tiltaket vil føre til store utslepp, men at det truleg vil bli sett krav om høg grad av reinsing. Vi vil gjere merksam på at det vi har fått rapportert av reinsegrad på utslepp av nitrogen, er i storleiken 10 % i anlegg (gjennomstrøymingsanlegg og RAS anlegg). Det er mogleg med høgare reinsegrad når ein nyttar RAS 2 anlegg, men dette ser ut til å er svært kostnadskrevjande. Erfaring frå Danmark tilseier at ein kan vente 50% reduksjon av nitrogenutsleppa. Slik vi ser det, er det ikkje realistisk å rekne med ein «høg» grad av reinsing. Utsleppa vil

verte store om ein skal leggje opp til eit oppdrettsanlegg her. Planarbeidet skal ikkje gje utsleppsløyve, men arbeidet må vise at det er mogleg og fornuftig å legge til rette for eit anlegg her. Det skjer mykje i Fensfjorden for tida og det er gitt store utsleppsløyve til tiltak, som ikkje er starta ennå, på andre sida av fjorden. Dette er komande utslepp som vil kunne påverke vasskvaliteten og naturmangfald i området og vi kan ikkje sjå at dette er med i vurdering av samla belastning. Resipienten vert skildra som "ikkje maksimalt utnytta resipientkapasitet". Dette er ei uheldig formulering. Det er ikkje eit mål å utnytte resipienten maksimalt. Det er eit mål å ha god vasskvalitet i fjordane våre. Det må visast at det er det blir lagt til grunn for vurderingane. Planen må vurdere og sette rammer for kva ein kan akseptere av påverknad.

Statsforvaltaren vurderer at konsekvensutgreiinga manglar ein spreingsmodell over «tenkte» utsleppsmengder for heile fjordsystemet. Då må det sjåast på forskjellige aspektar over korleis ein ser for seg at utslepp skal bli med tanke på mengde, utsleppspunkt og djup. Modellen må inkludere alle andre utslepp av næringsstoff til fjordsystemet (avløp, oppdrett (land og sjø), og eventuelt landbrukspåverknad). Konsekvensutgreiinga må då også vurdere påverknad på strandsona, taeskog og rekreasjonsområde i samsvar med resultatata frå modellen. Større utslepp kan føre til påverknad på til dømes badeplassar i området, og det er viktig at opplevinga av strandsona også tas med som eit tema.

På bakgrunn av oppdatert konsekvensutgreiing må det vurderast om dette er ei god plassering av eit oppdrettsanlegg på land og om det er naudsynt med føresegn som omhandlar miljøkrav og overvaking.»

Dialogmøte

Med bakgrunn i dette vart dialogmøte halde på teams, den 10.12.2021.

Til stades frå Alver kommune:

- Sara Sekkingstad – ordførar
- Anne Grete Eide – fungerande utvalsleiar
- Siri Therese Sylta – tenesteleiar
- Lennart Falkenberg-Arell – rådgjevar
- Tom Rydland – multiconsult
- Christian Frønsdal – multiconsult

Til stade frå Vestland fylkeskommune:

- Endre Korsøen – seniorrådgjevar, innovasjon og næringsutvikling

Til stade frå Statsforvaltaren:

- Nils Erling Yndesdal - avdelingsdirektør
- Egil Hauge – seksjonsleiar
- Julie Marie Andersen - seniorrådgjevar
- Tom N. Pedersen - seniorrådgjevar
- Hege Brekke Hellesøe - seniorrådgjevar

Kort referat frå møte

Nils Erling Yndesdal ønska velkommen og informerte om samordningsordninga. Statsforvaltaren presenterte først sitt syn på saka. Arealet på land er godt eigna for formålet, men arealet i sjø har eit stort press, med mange aktørar. Det er då viktig å finne ut kva som er fjorden si tolegrense. Nasjonale miljømål må ikkje overskridast. Eksisterande gitte løyve i nærleiken må være med i vurderingane og skildringa av no-tilstand. Konsekvensvurderingane må vurdere nulltilstanden og

verknad av tiltaket. Vil fjorden kunne tole den auka belastninga? Kommunen må vere klar over at storleiken på utslepp frå landbaserte anlegg vert underkommunisert dersom ein ikkje vurderer reell, mogleg reinsegrad av utslepp i frå RAS-anlegg. Det må vere ei reell vurdering av kva utslepp ein kan forvente.

Alver kommune var oppteken av at det må kome klart fram kva som er tilstrekkeleg kunnskap. Dette er noko vi må vere samde om.

Multiconsult meiner det er for tidleg og unødvendig med ein spreingsmodell. Det er fleire tilhøve vi ikkje veit og ein slik modell på noverande tidspunkt kan i verste fall vere missvisande. Statsforvaltaren signaliserte at vi skal sjå på vår vurdering av spreingsmodell på nytt.

Det vart likevel semje om at det skal arbeidast vidare med konsekvensutgreiinga. Statsforvaltaren skal gje ein samordna uttale med konkret tilbakemelding på nivå av konsekvensutgreiinga. Vi skal sjå spesielt på avsnitt som gjeld krav om spreingsmodell.

Statsforvaltaren si tilbakemelding etter dialogmøte:

Statsforvaltaren står fast på at det er naudsynt å oppdatere konsekvensutgreiinga, særleg av omsyn til tilstand av vassførekomsten.

Vi viser til [forskrift om konsekvensutredningar](#). Konsekvensutgreiinga sitt innhald og omfang skal tilpassast den aktuelle planen og vere relevant for avgjera som skal takast. Han skal ta utgangspunkt i relevant og tilgjengeleg informasjon. Om det manglar informasjon om viktige forhold må ein innhente informasjonen, jf. forskrift for konsekvensutredningar § 17.

Konsekvensutgreiinga skal skildre dagens miljøtilstand og gje ei oversikt over korleis miljøet truleg vil utvikle seg om planen eller tiltaket ikkje vert gjennomført. Denne skildringa skal bygge på tilgjengeleg informasjon, jf. forskrift for konsekvensutredningar § 20.

Konsekvensutgreiinga skal identifisere og skildre dei faktorar som kan verte påverka og vurdere vesentleg verknad på miljø og samfunn på til dømes naturmangfald og vasskvalitet. Skildringa skal omfatte positive, negative, direkte, indirekte, midlertidige, varige, kortsiktige og langsiktige verknader. Samla verknad av planen sett i lyst av allereie gjennomførte, vedtatt eller godkjente planer eller tiltak i influensområdet skal også vurderast, jf. forskrift for konsekvensutredningar § 21.

Rapporten om naturmangfald skildrar dagens miljøtilstand. Vasskvaliteten blei vurdert til å ha god økologisk tilstand, og dårleg kjemisk tilstand. Statsforvaltaren meiner at denne vurderinga ikkje fullt ut er dekkande for faktisk tilstand i fjorden. Nyleg har det blitt gjort målingar som viser at den økologiske tilstanden i vassførekomsten er *moderat*. Årsaka til denne nedgangen er målingar av sink-verdiar over grenseverdi i sediment. Sink kjem i stor grad frå føring av matfisk og det er forventast at prøvetaking framover vil vise stigande sink-verdiar utanfor influenssona til eit utslepp. I tillegg har undersøkingar frå Oslofjorden og Rogaland vist at sjølv om undersøkingar i fjæresona viser god tilstand, så vil spor av eutrofiering først bli observert i sjøsona, frå lågaste tidevassgrense ned til omtrent 30 meter. Begge desse aspekta må omtalast og vurderast i KU. Miljømåla i vassforskrifta (§4) seier at overflatevatn skal beskyttast mot forverring, forbetrast og gjenopprettast med sikte på at vassførekomstane skal nå minst god økologisk og god kjemisk tilstand. Fensfjorden er per i dag i moderat økologisk tilstand og det statlege miljømålet er at ein må oppnå god tilstand innan 2027. Planen kan difor ikkje opne for tiltak som kan forringe økologisk tilstand ytterlegare.

Rapporten vurderer også verknad av planen. Slik vi ser det underkommunerer rapporten storleiken av forventta utslepp frå eit landbasert anlegg, og vi kan ikkje sjå at utslepp frå gitte løyve i influensaområdet er tatt med i vurderingane. Vi er difor usikker på om vurderingane av verknad på både naturmangfald i sjø og vasskvalitet er riktige. Vi ser det som ein reell fare at eit oppdrettsanlegg på land her vil kunne bidra til å forringe vasskvaliteten i området, i strid med vassforskrifta.

I vår foreløpige uttale til offentleg ettersyn var vi konkrete på at vi vurderte at ein spreingsmodell over tenkte utslepp, saman med eksisterande og utslepp frå gitte løyve, kunne vurdere verknad både for naturmangfald, vasskvalitet og strandsone og oppfylle krava forskrift om konsekvensutgreingar på ein god måte. Kommunen og tiltakshavar meiner at dette kravet er for omfattande og ønskjer berre å gjere det absolutte nødvendige for å oppfylle krava i KU-forskrifta.

Statsforvaltaren ønskjer å presisere at vi er uroa for vasskvaliteten i dette området. Sjølv om det er god vassutskifting i området, har vi fått indikasjonar på at vasskvaliteten er i ferd med å bli dårlegare. Dette saman med at det allereie er gitt løyve til store utslepp til bedrifter som enno ikkje har starta opp, gjer verknad av enda meir utslepp uoversiktleg og urovekkande. Det er ikkje sjølv sagt at denne bedrifta på Mongstad vil få dei utsleppsløyva dei treng for å drive i den skalaen dei ynskjer. Vi vil difor framleis tilrå at det utarbeidast ein spreingsanalyse i denne samanheng, for å minske risikoen for bedrifta som ynskjer å etablere seg på Mongstad og for kommunen sin medverknad og kontroll over utviklinga i kommunen.

Statsforvaltaren meiner at som eit absolutt minimum må planen vise at arealet er eigna for eit oppdrettsanlegg på land. Verknad på naturmangfald, vasskvalitet, sediment og strandsone utifrå dagens tilstand og gitte utsleppsløyve må vurderast. Vurderingane må bygge på ei realistisk vurdering av mengde utslepp frå eit oppdrettsanlegg på land. Det må vurderast om det er naudsynt med føresegn om miljøkrav og overvaking. Det kan også vere naudsynt med rekkjefølgjekrav knytt til vasskvalitet og oppstart av tiltaket. Reguleringsplanen må vise korleis ein skal sikre at miljømål i vassforskrifta vert nådd.

Vi forstår det slik at kommunen framleis ønskjer å jobbe vidare med planen, og gjer Statsforvaltaren utsett frist for medverknad til vi har fått eit oppdatert planforslag. Om kommunen vurderer at dei likevel ikkje ønsker å arbeide vidare med planen, må Statsforvaltaren få tilbakemelding om dette med frist for endeleg uttale.

Med helsing

Nils Erling Yndesdal
avdelingsdirektør

Egil Hauge
seniorrådgjevvarsjonsleiar

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

Austrheim kommune Kommunehuset 5943 AUSTRHEIM